

MOTIE VAN ...
Voorgesteld dd mm 2022

De Kamer,

gehoord de beraadslaging, volgend de verzoeken^{1,2,3} aan de wetgever van de Autoriteit Consument & Markt (ACM) om 1) Strengere eisen te stellen aan bestaande [wildgroei van 300] keurmerken, 2) Te overwegen zelf de komst van een uniform duurzaamheidslabel [vergelijkbaar met het Energielabel] te bevorderen, inclusief het ontwikkelen van toetsingskaders voor punt 1) en 2);

overwegende dat consumenten een belangrijke regulator zijn van de (inter)nationale vrijmarkteconomie;

overwegende dat consumenten niet in staat zijn om onfaire en niet-duurzame producten te herkennen omdat bedrijven bewust greenwashen en zwijgen over gebrek aan maatschappelijk verantwoord ondernemen in de productieketen – waardoor consumenten niet of onvoldoende in staat zijn om de markt effectief te reguleren;

overwegende dat gebrek aan transparantie van niet-duurzame bedrijven leidt tot een ongelijk speelveld ten koste van duurzame bedrijven, waarbij de kosten voor gezondheidsklachten, misbruik van mensen, dieren en aarde alsmede het opruimen van vervuiling doorschuiven naar de samenleving en belastingbetaler;

overwegende dat het stoppen van moderne slavernij, vervuiling, klimaatverandering, de constante afname van biodiversiteit en andere maatschappelijke en ecologische problemen evenals een concrete transitie naar een circulaire economie vraagt om inzet van alle benodigde mogelijkheden;

constaterende dat het Ministerie van Economische Zaken & Klimaat, verantwoordelijk voor verzoeken van het ACM, wordt overlopen door een enorme lobby van multinationals en niet-duurzame industrie waardoor consumentenbelangen, duurzame ontwikkeling en bestuurlijke vernieuwing worden afgezwakt en genegeerd;

spreekt uit dat het wenselijk is dat de Tweede Kamer zelf een openbaar, participatief en transparant project start voor wetgeving voor betere keurmerken (als voorbeeld voor nieuwe werkvormen door de overheid);

verzoekt het presidium, voor dd-mm-2023, een voorstel te doen voor een parlementaire onderzoekscommissie o.g. die hier werk van maakt en de volgende activiteiten initieert en oplevert, te weten:

- I. een openbare informatiecampagne en breed georiënteerd belanghebbendenonderzoek inzake de wenselijkheid van 1) strengere eisen voor bestaande keurmerken en 2) de mogelijke komst van een uniform duurzaamheidslabel, resulterend in een openbaar verslag aan de samenleving en Tweede Kamer (de Tweede Kamer debatteert en stemt op basis van het verslag over het wel/niet doorgaan van stap II);
- II. een openbaar, online en breed georiënteerd participatietraject inzake beste en slechtste marktpraktijken, resulterend in een openbaar voorstel aan de samenleving en Tweede Kamer voor:
 - a. een toetsingskader voor duurzaamheid met een score A t/m G, in voor consumenten begrijpelijke taal
 - b. een tijdspad, per productcategorie, voor de invoering van betere keurmerken voor duurzaamheid (de Tweede Kamer debatteert en stemt op basis van het voorstel over het wel/niet doorgaan van stap III);
- III. een openbaar en online ontwikkeltraject voor gedetailleerde toetsingskaders per productcategorie, resulterend in een wetsvoorstel aan de Tweede Kamer voor:
 - a. strengere eisen voor bestaande keurmerken (minimaal voldoen aan score B (goed) of C (redelijk))
 - b. de invoering van een verplicht uniform duurzaamheidslabel met een score A t/m G geldend voor alle producten in aangewezen productcategorieën (eerst eenvoudige ketens, daarna complexe ketens)
 - c. een keuzelogo voor een uniform duurzaamheidslabel met een score A t/m G (de Tweede Kamer debatteert en besluit over de toetsingskaders, het wetsvoorstel en tijdspad),

en gaat over tot de orde van de dag.

Namen volksvertegenwoordigers

1 ACM 2020: [Betere keurmerken noodzakelijk voor duurzame keuze](#)

2 ACM 2022: [Wetgever aan zet consument met betrouwbare informatie te helpen duurzame keuzes te maken](#)

3 ACM 2022: [Werk aan eenduidig keurmerk voor duurzame Nederlandse producten](#)

Toelichting

Stop consumentenbedrog en marktvervalsing

Wildgroei van keurmerken, greenwashing en het ontbreken van informatie over (het negeren van) maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO) op de verpakking van producten zijn een groot obstakel voor consumenten bij het maken van duurzame keuzes in de (web)winkel.

Met name het stelselmatig zwijgen van bedrijven over uitbuiting, vervuiling en rooibouw is en leidt tot:

- a. Consumentenbedrog, door het niet, onjuist of onvolledig informeren van consumenten
- b. Marktvervalsing, door het doorschuiven van kosten voor armoedebestrijding, extra gezondheidszorg, opruimen van vervuiling e.d. naar de samenleving en belastingbetaler (= burger/consument), MVO-georiënteerde bedrijven betalen deze kosten wel
- c. Voortduren van ongewenste marktpraktijken, nationaal en internationaal
- d. Vertragen en ondergraven van de circulaire economie

Geef consumenten macht

Consumenten zijn de belangrijkste regulator van de markt – door *ongewilde* producten niet te kopen.

Maatschappelijk en ecologisch ongewilde producten zijn voor consumenten echter niet te herkennen in (web)winkels, reclames en bedrijfswebsites. Om de regulerende positie van consumenten daadwerkelijk te versterken is duidelijke informatie over (het negeren van) MVO op en bij producten dringend gewenst.

NB. Due diligence wetgeving voor multinationals om toeleveringsketens door te lichten en verplicht

MVO-rapportages te maken gaat de positie van consumenten helaas niet of nauwelijks versterken – omdat negatieve informatie uit deze rapportages niet of nauwelijks consumenten zal bereiken via productverpakkingen, reclames e.d.

Verzoek Autoriteit Consument & Markt aan de wetgever

Het goed en eenvoudig informeren van consumenten over duurzaamheid in de toeleveringsketen van producten vraagt om directe informatie voor consumenten op en bij alle producten. Dit is een grote stap en waarschijnlijk een 20 jaren durend traject. Desondanks vragen de vele problemen en misstanden in de samenleving door te lage lonen, het snelle verlies van biodiversiteit, klimaatverandering e.d. om (pilots voor) nieuwe vormen van verantwoording door bedrijven/veroorzakers. De verzoeken^{1,2} aan de wetgever van de Autoriteit Consument & Markt (ACM) bieden hiervoor mogelijkheden. De ACM vraagt de wetgever om:

1. Strengere eisen te stellen aan bestaande keurmerken [via verplichte accreditatie]
2. Te overwegen zelf de komst van een uniform duurzaamheidslabel te bevorderen [vergelijkbaar met het Energielabel]

De ACM realiseert zich dat de impact hiervan groot kan zijn, omdat bijvoorbeeld een nieuw toetsingskader moet worden ontwikkeld met verschillende gradaties van duurzaamheid. Deze motie speelt hierop in.

Voordelen toetsingskader met score A t/m G

De motie stelt voor om 1 toetsingskader voor duurzaamheid met een score A t/m G te ontwikkelen omdat:

- Een gewogen overzicht van beste (A) t/m slechtste (G) marktpraktijken bijdraagt aan constructief debat
- 1 toetsingskader de meeste duidelijkheid biedt voor zowel consumenten en bedrijven
- 1 toetsingskader kan worden onderverdeeld in hoofdlijnen geldend voor alle marktsegmenten en detaillering per productcategorie (idem als Energielabel)
- Accreditatie van bestaande keurmerken is te realiseren door te verwijzen naar minimaal score B of C
- Nieuwe en herziene wetgeving kan verwijzen naar een minimale score waaraan moet worden voldaan op de lange termijn (bijv. 2030: score E, 2035: score D, 2040, score C)
- De basis wordt gelegd voor (pilots voor) een uniform duurzaamheidslabel

De vraag is wie en hoe wordt een toetsingskader voor duurzaamheid op duurzame wijze ontwikkeld?

Bestuurlijke vernieuwing

Deze motie gaat in wezen over het opheffen van het structurele gebrek aan transparantie in de vrije markt.

Gelijkertijd hebben ook ministeries een slechte naam opgebouwd inzake gebrek aan transparantie. Daarnaast is de vaak blokkerende en vertragende invloed van de lobby van bedrijven via ministeries veel te groot.

Bestuurlijke vernieuwing is dringend gewenst. Voorbeeldprojecten zijn hiervoor een must.

Aangezien oude machtsstructuren zichzelf niet of moeilijk kunnen vernieuwen is het aan de Twee Kamer om in te grijpen middels de eigen mogelijkheden (parlementaire onderzoekscommissie) en bovenwettelijke innovatie (bijv. burgerparticipatie, burgerberaad).

Taken voor parlementaire onderzoekscommissie

Taak 1: Informeren van alle belanghebbenden en openbaar draagvlakonderzoek. In de motie beschreven als:

- *een openbaar en breed georiënteerd belanghebbendenonderzoek inzake de wenselijkheid van (1) strengere eisen voor bestaande keurmerken en (2) de mogelijke komst van een uniform duurzaamheidslabel, resulterend in een openbaar verslag aan de samenleving en Tweede Kamer (de Tweede Kamer debatteert en stemt op basis van het verslag over het wel/niet doorgaan van stap 2)*

Doel: het vroegtijdig informeren en raadplegen van alle belanghebbenden en peilen noodzaak project

Taak 2: Openbare situatieanalyse en ontwerp toetsingskader, incl. keuzelogo. In de motie beschreven als:

- *een openbaar, interactief, breed georiënteerd participatietraject inzake beste en slechtste marktpraktijken, resulterend in een openbaar voorstel aan de samenleving en Tweede Kamer voor:*
 - een toetsingskader voor duurzaamheid met een score A t/m G in voor consumenten begrijpelijke taal*
 - een keuzelogo voor duurzaamheid met een score A (heel goed) t/m G (heel slecht)**(de Tweede Kamer debatteert en stemt op basis van het voorstel over het wel/niet doorgaan van stap 3)*

Doel: het enquêteren van 2000+ consumenten, bedrijven, belanghebbendenorganisaties, wetenschappers en experts, en het samenstellen van een toetsingskader door bijv. een burgerberaad

Scorekaart openbaar onderzoek	Omgang met Mensen	Omgang met Dieren	Omgang met Aarde	Werking Vrije markt
Kies een categorie	Mensenrechten Arbeidersrechten Gezondheid Leefomgeving Privacy Anders, nl:	Verzorging Beweegruimte Gezondheid Leefomgeving Slacht Anders,nl:	Biodiversiteit Klimaat Biologische afbraak Grondstofwinning Bodemkwaliteit Anders, nl:	Gelijk speelveld Financieel systeem Circulariteit Betalen belasting Transparantie Anders, nl:
A Heel goed	Vul in naar keuze			
B Goed				
C Redelijk				
D Matig				
E Onvoldoende				
F Slecht				
G Heel slecht	Bijv. slavernij			

Voorbeeld van een (enquête voor een) toetsingskader voor duurzaamheid met een score A t/m G

Taak 3: Ontwerp van specifieke toetsingskaders en wetgeving. In de motie beschreven als:

- *een openbaar ontwikkeltraject voor specifieke toetsingskaders voor, door de Tweede Kamer te bepalen, productcategorieën (bijv. boter), resulterend in wetsvoorstel(len) aan de Tweede Kamer voor:*
 - strengere eisen (minimaal voldoen aan score B (goed) of C (redelijk)) voor bestaande keurmerken*
 - de invoering van een verplicht uniform duurzaamheidslabel met een score A t/m G geldend voor alle producten in alle productcategorieën (eerst eenvoudige ketens, daarna complexe ketens)**(de Tweede Kamer beoordeeld en besluit over de specifieke toetsingskaders en wetsvoorstellen)*

Doel: Het versterken van de positie van consumenten m.b.t. duurzaamheid van producten, door betrouwbare informatie op en bij producten over (het negeren van) MVO door bedrijven en toeleveringsketens

Tenslotte, een faire en duurzame vrijemarkteconomie, betere democratie en nieuw kapitalisme vragen om meer transparantie. De tijd van uitstellen is voorbij. Onderneem actie, steun deze motie. Bij voorbaat dank.

Voor meer informatie: erikkoopman@tradelabel.nl